

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัย “การศึกษาศิลปะร่วมสมัยในอาเซียน : กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์” มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสามประการได้แก่ 1) เพื่อสำรวจความหลากหลายของรูปแบบ เทคนิค อุปกรณ์ และลักษณะเฉพาะของศิลปะร่วมสมัยในแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน 2) เพื่อสำรวจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศิลปะร่วมสมัย อันได้แก่ พื้นที่ของศิลปะร่วมสมัย บริบททางสังคม ตลอดจนบทบาทของสถาบันทางศิลปะ 3) เพื่อริเริ่มการทำความรู้จักทรัพยากรบุคคลในแต่ละประเทศ ตั้งแต่ศิลปิน อาจารย์สอนศิลปะ องค์กรทางการศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

ผู้วิจัยในโครงการย่อยทั้ง 6 ได้เลือกเรื่อง (Subject) ที่ต้องการศึกษาโดยอิงกับวิชาที่สอนอยู่ในคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีรายละเอียด ดังนี้

- 1.อาจารย์พงษ์พันธ์ จันทน์มัญญา ศึกษาพระอนุสาวรีย์เจ้าอนุวงศ์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- 2.อาจารย์สืบสกุล ศรีนพฤติ ศึกษาศิลปะภาพถ่ายในสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร์
- 3.รศ.สุธี คุณาวิชยานนท์ ศึกษาพื้นที่ทางเลือกในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- 4.อาจารย์ทวีวิทย์ กิจชนสุนทร ศึกษาภาพยนตร์ทดลองในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
- 5.ผศ.ดร. ชัยยศ อิชฎิวรพันธ์ ศึกษาพิพิธภัณฑ์ในมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐสิงคโปร์
- 6.อาจารย์นภดล วิรุฬห์ชาติพะพันธ์ เลือกศึกษาพื้นที่สำหรับประติมากรรมสาธารณะในสาธารณรัฐสิงคโปร์

วิธีวิทยาที่ใช้ในทุกโครงการเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การรวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร 2) การลงพื้นที่ภาคสนาม 3) การสัมภาษณ์ 4) การสังเกต และ 5) การบันทึก วิธีวิทยาของแต่ละโครงการย่อยมีลักษณะที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมและบริบทของสังคมในแต่ละประเทศ ต่อมาผู้วิจัยทั้งหมดได้ข้อมูลดิบจากภาคสนามมาทำให้เป็นสารสนเทศ วิเคราะห์สารสนเทศ เขียนผลการวิจัย และส่งให้หัวหน้าแผนงานวิจัยฯ วิเคราะห์ภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัยของภาพรวม พบว่า 1) รูปแบบทางศิลปะที่ศิลปินเลือกนำเสนอมีลักษณะที่เป็นสมัยใหม่ (Modernism) และหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) อุปกรณ์ที่ใช้ก็มีความหลากหลายตั้งแต่อุปกรณ์ระดับมืออาชีพ ไปจนถึงระดับมือสมัครเล่น เทคนิคนั้นไม่ใช่เป็นจุดแข็งของศิลปินกรณีศึกษา เพราะหลายคนไม่ได้

เรียนศิลปะมาโดยตรง แต่สิ่งที่พวกเขาให้ความสำคัญได้แก่ การนำเสนอแนวความคิดและเนื้อหาภายในของผลงาน สะท้อนให้เห็นความคิดที่หลากหลาย ได้แก่ แนวคิดแบบสมัยใหม่ แนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ และแนวคิดแบบหลังอาณานิคม สื่อทางทัศนศิลป์ที่ศิลปินใช้มี 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ สื่อธรรมเนียมปฏิบัติ ได้แก่ ประติมากรรม และสื่อใหม่ ได้แก่ ภาพถ่าย และภาพยนตร์ทดลอง 2) ศิลปะศิลปิน และสถาบันทางศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสิ่งที่ศิลปินหรือสถาบันนำเสนอส่วนแต่สะท้อนความเป็นไปทางบริบททางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะ/ศิลปิน/สถาบันทางศิลปะกับสังคมนั้นมีทั้งที่เป็น ลักษณะส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีทั้งที่สะท้อนความรู้สึคนึกคิดภายใน และมีทั้งตั้งคำถาม วิพากษ์ และท้าทายสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคม 3) ผู้วิจัยทุกคนได้ช่วยกันสร้างเครือข่ายทางทัศนศิลป์ในอาเซียน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และสนทนาไม่ว่าจะเป็นแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 37 คน แบ่งเป็นผู้ที่มีสังกัดสถาบัน 28 คน และไม่สังกัดสถาบันอีก 9 คน สถาบันที่สังกัดเป็นสถาบันทางการศึกษา พิพิธภัณฑ์/แกลลอรี่ และบริษัท

การศึกษาศิลปะร่วมสมัยในอาเซียนเป็นเรื่องใหม่ที่ท้าทาย กระบวนการเรียนรู้ ศึกษา และวิเคราะห์ศิลปะร่วมสมัยในอาเซียนอาจจะต้องใช้วิธีการเก็บหอมรอมริบ ค่อย ๆ เก็บ ค่อย ๆ สะสม เรียกได้ว่าต้องใช้เวลาและต้องช่วยๆกันทำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน เพียงพอต่อการ สร้างความรู้เชิงภูมิภาค (Regional Knowledge) ในอนาคตได้

Abstract

The research program entitled "The Study of Contemporary Art in ASEAN: Case studies Lao People's Democratic Republic, Republic of the Union of Myanmar, Socialist Republic of Vietnam, Republic of the Philippines, and Republic of Singapore" has three main objectives that include 1) To investigate the variety of styles, techniques, equipments, and specific characteristics of contemporary art media in each ASEAN country 2) To explore issues relating to contemporary art, which are spaces of contemporary art, social context, and roles of art institutions 3) To initiate connections with human resources in each country ranging from artists, art instructors, educational institution, to contemporary art-related organisations.

Researchers in six research projects selected their research subject based on their classes they are responsible in the Faculty of Painting Faculty of Painting, Sculpture, and Graphic Arts, Silpakorn University. Pongpan Chattanamatta studied Jaow Anuwong Monument in Laos. Seubsakul Sarunprunti studied photography art in Myanmar. Assoc.Profo Sutee Kunavichayanont studied alternatives art spaces in Vietnam. Taweewit Kijtanasoontorn studied experimental film in the Philippines. Assist Prof Dr. Chaiyod Isavorapan studied university's museum in Singapore, and Noppadon Virunchatapan studied public sculptures in Singapore.

Methodologies used in all research projects are of qualitative characters. The methods are 1) Document review 2) Fieldwork 3) Interview 4) Observation and 5) Record. Methods used in each research project are slightly different from one another due to specific social and cultural contexts in each country. All researchers transformed raw data into information, analyzed it, and passed their analysis to the head of research. The head analyzed the over-all findings in a final state.

The analysis of the overall research can be seen as follows: 1) Styles that artists use are of modernism and postmodernism. Equipment used is various. Some are professional and some amateur. Technique is not a strong aspect of case-study artists as many of them are not graduated from art school. As a result, the artists give an emphasis on concept and content reflecting various aspects of modernism, postmodernism, and post-colonialism. There are two types of art media used. They are traditional medium- sculpture, and non-traditional media- photography and experimental film. 2) Art, artists and art institutions are part of

society. What artists or art institutions present is the reflection of social, economical, and cultural contexts. The characteristics of relationship between art/artists/art institutions and society are supportive as well as interrogative, critical, and challenging. 3) All researchers have initiated art connections in ASEAN, using interview methods and making both formal and informal conversations with 37 people in total. 28 of them have organizational affiliation and nine are independent. Affiliations are educational institutions, museums, galleries and company.

Contemporary art in ASEAN is a new and challenging subject to be researched. The learning, exploring and analyzing process needs time. More art researchers are required too as they can collaborate in collecting enough information for generating regional knowledge in a near future.